

Záchranný archeologický výzkum Anežský klášter 2015

V letních měsících 2015 byl v areálu Anežského kláštera na Starém Městě pražském zahájen záchranný archeologický výzkum vyvolaný stavební revitalizací vybraných částí této národní kulturní památky. Odborné práce se zaměřily především na dvě části památkového areálu a to do míst bývalého kláštera menších bratří, který se jako protějšek kláštera klarisek nalézal na jižní straně kostela sv. Františka a do prostoru tzv. klauzurní zahrady, která je situována na severní straně celého klášterišťe, v dlouhodobě neudržovaném prostranství mezi kostelem Krista Spasitele (Salvátora), konventní budovou klarisek a ohradní zdí.

Archeologický výzkum se v případě menších bratří vrátil do míst, kde již v první polovině 50. let 20. století proběhl rozsáhlý odkryv budov zaniklého kláštera vedený dr. Ivanem Borkovským z Archeologického ústavu AV v Praze. V trasách výkopů pro nové inženýrské sítě, které procházely východní částí kláštera, se nalézaly v převaze torza archeologických terénů a sídlištních objektů, jejichž vznik lze spojit s předklášterní osídlením polohy na vltavském břehu v průběhu 12. až počátku 13. století. Naprostá většina mladších situací byla již ve sledovaných místech v minulosti odstraněna. S existencí kláštera souvisely pozůstatky několika pohřbů, odkrytých v interiéru bývalého konventu a v ploše klášterního ambitu. Rekonstrukční práce se ve velké míře zaměřily na vlastní dochované konstrukce klášterních budov, které byly po svém odstrojení od novodobých nánosů nově zdokumentovány a stavebně vyhodnoceny. I přes jejich novodobé razantní narušení, bylo možné na některých místech sledovat autentické partie z původních vrcholně středověkých staveb v podobě nadzemních i základových částí zdí a stavebních úrovní.

Druhým místem zájmu archeologů se stala tzv. klauzurní zahrada, místo, které po zrušení Anežského kláštera postupně zaplnila skupina měšťanských domů, situovaná podél bývalé Klášterské uličky. Domy vzaly za své v průběhu 20. století, kdy proběhla jejich postupná demolice. Nehluboko pod recentní navážkou neupravené zahradní plochy se dodnes nalézají početné stavební pozůstatky z jednotlivých domů, zasypané vstupy do suterénních místností, případně dlážděné plochy průjezdů a dvorků.). Stavební projekt do jejich hmoty zasáhl pouze v omezené míře a to v místech opravy ohradní zdi a ve výkopech pro základy nově instalovaných soch. Většina dochovaných historických konstrukcí tak zůstane i nadále zachována pod současným povrchem.

Archeologický výzkum provádějí pracovníci odboru archeologie Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v hlavním městě Praze. Ukončení odborných prací je plánováno v průběhu podzimu letošního roku.

PhDr. Jaroslav Podliska, Ph.D.
Národní památkový ústav,
územní odborné pracoviště v hlavním městě Praze
podliska.jaroslav@npu.cz; www.arheopraha.cz

(na webu NG v Praze publikováno se souhlasem autora)